

Tomáš Czernin: Krajané a (korespondenční) volby

Vážený páni senátoři, vážená paní předsedkyně Hašková Coolidge, vážené dámy a pánové,

můj dnešní příspěvek má název Krajané a volby. Je to symbolické i v tom, že dnes a zítra máme v České republice volby do Poslanecké sněmovny, stále pouze prezenčně. Já bych si dovilil zrekapitulovat volby po roce 1990 v naší zemi. Od tohoto volebního roku jsme mohli volit svobodně, vybírat si politické strany, voleb se účastnit dobrovolně, ale pouze na území České republiky. Od roku 2002 může český občan volit ze zahraničí do Poslanecké sněmovny na zastupitelských úřadech a generálních konzulátech České republiky. Následně došlo ke změnám a ze zahraničí lze volit do Evropského parlamentu a v prezidentských volbách. V současné době musí ovšem zájemce o volby vykonat dvě cesty na náš příslušný úřad v zahraničí. Nejprve se zapsat do zvláštního seznamu voličů a prokázat se dokladem, že je občan České republiky a při další cestě v den vypsání voleb se fyzicky voleb zúčastnit. To je v mnoha zemích náročné na čas, na peníze a také na nervy. U velkých zemí jako je např. USA, Kanada, Argentina, Brazílie, Austrálie je dostupnost našich zastupitelských úřadů a generálních konzulátů v hodinách letu nebo několika hodin jízdy autem, což v mnoha případech znamená si vzít 2 dny volna a zaplatit nemalé částky za cestu a ubytování. Ovšem ani v Evropě to není jednoduché.

Senát, aby umožnil usnadnění výkonu politických práv českých občanů zdržujících se v zahraničí, schválil třikrát návrh na korespondenční hlasování, ale ani jednou nebyl v Poslanecké sněmovně schválen. Jednalo se o návrhy předsedů Komise pro krajanů Milana Špačka v roce 2002, Jitky Seitlové v roce 2005, kdy v Poslanecké sněmovně návrh neprošel a dále návrh Tomáše Grulichy v roce 2009, kde projednávání sněmovního tisku bylo ukončeno s koncem volebního období Poslanecké sněmovny.

Během vedení Komise pro krajanů předsedou Tomášem Grulichem bylo uskutečněno vícero krajanůvých konferencí na půdě Senátu, ze kterých vzešly závěry s požadavky od Čechů zdržujících se v zahraničí na korespondenční volbu. Byly vypracovány seriózní studie a dotazníky směrem k naší diaspoře žijící v zahraničí na základě objednávky MZV ČR, které také potvrdily požadavky ze zahraničí na korespondenční hlasování. Tehdejší pan předseda Komise pro krajanů Grulich veřejně vyjadřoval názor shodný v komisi i v Senátu, že Poslanecká sněmovna by měla podat návrh na korespondenční volbu, a hlavně ji také ve Sněmovně schválit.

To se tedy stalo a v Poslanecké sněmovně připravili návrh na korespondenční hlasování. Bylo to v roce 2015, kdy byl předložen návrh poslance TOP 09 Marka Ženíška na korespondenční hlasování. Návrh byl ve třetím čtení v roce 2017 Sněmovnou odmítnut. Pan poslanec Ženíšek následně neobhájil mandát, ale v jeho práci pokračovali skupina poslanců z řad TOP 09, Pirátů a KDU-ČSL, kteří opětovně navrhli zákon o korespondenční volbě a tento návrh byl v 1. čtení v roce 2018 vrácen k přepracování. Návrh byl přepracován dle připomínek schůze Sněmovny velmi rychle a byl připraven na další čtení, které se již neuskutečnilo. Objevil se po dvou letech na programu schůze Sněmovny v květnu 2020, ale díky zákonům, které se týkaly covidové pandemie, byl z programu vyškrtnut.

Pod mým vedením Komise pro krajanů jsme Senátu navrhli usnesení, které bylo schváleno pod číslem 405 na 22. schůzi 13. května 2020, kdy jsme žádali vládu o navýšení finančních darů pro krajanůvých spolky a organizace a zároveň jsme vyjádřili podporu změny volebního zákona s možností korespondenčního hlasování našich krajanů, respektive občanů v zahraničí.

Dále Senát na základě návrhu Komise pro krajanů schválil 479. USNESENÍ SENÁTU z 25. schůze, konané dne 23. července 2020 k výzvě k projednání návrhu zákona o správě voleb vládou České republiky, kde Senát vyzval vládu České republiky, aby v souladu s Programovým prohlášením vlády

České republiky ze dne 27. června 2018, projednala v co nejkratším termínu návrh zákona o správě voleb, včetně zavedení korespondenční volby a zrušení místní příslušnosti pro vydávání voličských průkazů tak, aby se podle tohoto zákona mohly konat již volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021; a zároveň Senát podporuje změnu volebního zákona s možností korespondenčního hlasování našich občanů v zahraničí;

Senát schválil toto usnesení s vědomím, že je informován o tom, že vláda nechala zpracovat návrh zákona o správě voleb, který zahrnuje i korespondenční hlasování pro občany ČR žijící v zahraničí. Tomuto návrhu se věnovali celý rok na ministerstvech vnitra a zahraničních věcí.

Letos v souvislosti s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, ve znění pozdějších předpisů, byly v Poslanecké sněmovně předloženy tři návrhy na korespondenční hlasování ve volbách do Poslanecké sněmovny.

Jeden návrh na korespondenční hlasování navrhla poslankyně za ANO Karla Šlechtová. Jednalo se o stejný návrh, který měla připravena vláda ministerstvem vnitra ČR, ale který neprojednala, ba ani nezařadila jeho projednávání na schůzi vlády doposud, to je to o čem jsem mluvil před chvílí. tento návrh byl zamítnut. Následovali 2 návrhy od poslanců za TOP 09 a KDU-ČSL na korespondenční volbu, ovšem i ty byly zamítnuty.

Následně putoval zákon o volbách do Senátu na 10. schůzi Senátu na jaře tohoto roku. Zde vzhledem k dohodě mezi předsedy Poslanecké sněmovny a Senátem bylo dohodnuto, že Senát schválí navrhovaný zákon tak, jak jej předloží Poslanecká sněmovna. Zákon o volbách musí být schválen ve stejném znění v obou komorách Parlamentu. V této souvislosti jsem i díky usnesení Komise pro krajany navrhl Senátu, abychom připravili návrh zákona na korespondenční hlasování tak, aby jej obdržela až nově ustavená Poslanecká sněmovna. V Senátu byla k volebnímu zákonu asi 6hodinová diskuse, ve které jsme se všichni ubezpečovali, že korespondenční volbu pro Čechy žijící a pobývající v zahraničí chceme, ale rozdíl byl v tom, že jedna skupina senátorů jej chtěla prosadit již v rámci projednávaného zákona o volbách a druhá skupina již z výše zmíněných argumentech až po volbách do Poslanecké sněmovny na podzim tohoto roku, což se tedy nakonec podařilo.

Návrh senátního návrhu zákona senátora Marka Hilšera a Tomáše Czernina a dalších 48 senátorů, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů byl přečten na 14. schůzi Senátu dne 22. 7. 2021 v 1. čtení. Prošel schválením v příslušných výborech Senátu a v naší Komisi pro krajany a já věřím, že návrh senátního návrhu zákona o korespondenčním hlasování, který budeme v Senátu projednávat ve 2. čtení na 17. schůzi Senátu ve dnech 26. – 27. října 2021 bude posledním a nová Poslanecká sněmovna ho schválí tak, aby Češi žijící v zahraničí mohli volit do prezidentských voleb v roce 2023.

Děkuji Vám za pozornost!